

Тетяна ГРАНЧАК,

завідувачка відділу НБУВ, канд. іст. наук

Використання інформації інтернет-видань як засіб підвищення ефективності інформаційно-аналітичної та управлінської діяльності

У статті розкриваються можливості інтернет-видань у підвищенні ефективності використання інформації з метою вдосконалення рівня управління розвитком суспільно-політичної, економічної та гуманітарної сфер, повнішого задоволення інформаційних потреб замовників.

К л ю ч о в і с л о в а: інтернет-видання, інформація, інформаційні потоки, використання інформації, інформаційно-аналітична діяльність.

Стрімке кількісне зростання і підвищення соціального значення теоретичного знання й інформації, їхня нова роль як направляючої сили суспільних перетворень є однією з основних характеристик постіндустріального суспільства.

Причому рівень інформатизації суспільства сьогодні визначається переважно рівнем ефективності використання інформації, а не кількістю її продукування. Ефективність же використання інформаційних потоків у свою чергу зумовлюється станом розробленості механізмів управління ними.

Використання інформації передбачає обробку, структурування, аналіз потоку інформації і підготовку вторинного інформаційного продукту – «інформації на базі інформації», а також прийняття відповідних рішень, спрямованих на розв'язання і здатних вирішувати різноманітні проблеми і завдання, що у підсумку зумовлює зміни реальності і створює нові інформаційні приводи. Підвищення ефективності використання інформації залежить від прискорення, вдосконалення механізмів пошуку, відбору і первинної обробки потрібної інформації, підвищення рівня оперативності і якості підготовки вторинного інформаційного продукту і створення умов для прийняття найоптимальніших рішень із наступним досягненням потрібних практичних результатів.

Підвищення ефективності використання інформації нерозривно пов'язане з дослідженням тих можливостей, які надає електронна інформація, інтенсивнішим задіяванням її потенціалу, що стає

дедалі актуальнішим із огляду на розширення комп'ютерної мережі та інтернету.

Поки що, відповідно до спостереження В. Кесслера, використання комп'ютерів держчиновниками рідко виходить за межі виготовлення красивих документів у Word'i, в рідких випадках використовуються інтернет та електронна пошта. В результаті ефективність державного управління в державі катастрофічно відстає від такої ж у розвинених країнах, де повною мірою використовуються технології електронного правління (e-government).

Водночас використання потенціалу електронної інформації здатне якісно змінити інформаційно-аналітичну і управлінську діяльність, вивести її на такий рівень, який би відповідав завданням сьогодення.

При цьому слід наголосити, що за своїм змістом, спрямованістю, обсягами, структурою, формою, ступенем науковості й інформативності електронна інформація досить різноманітна. Кожен тип електронного інформаційного ресурсу відкриває певні можливості і, водночас, потребує напрацювання особливих специфічних методів і підходів у роботі з ним. Серед інших інформаційних електронних ресурсів останнім часом спостерігається зростання інтегрованості в суспільні процеси ресурсів інтернету, зокрема інтернет-видань.

Така тенденція виглядає цілком закономірною при проведенні порівняння можливостей інформаційних інтернет-ресурсів і інших інформаційних електронних і друкованих ресурсів (преси) (див. таблицю).

Таблиця

Інформаційна можливість	ТБ	Радіо	Преса	Інтернет
вибору часу користувачем	–	–	+	+
збереження для повторного використання	У	У	+	+
одержання/передачі інформації одночасно з подією	+	+	–	+
миттєвої відповіді чи дискусії	У	У	–	+
Форма передання інформації				
текст	+	+	+	+
нерухоме зображення	+	–	+	+
зображення, що рухається	+	–	–	+
звук	+	+	–	+
необхідність у спеціальному устаткуванні	+	+	–	+

+ так, – ні, У – з використанням спеціальних додаткових пристроїв або за деяких умов.

Інтернет-видання сьогодні – складне і багатоманітне явище, причому ця багатоманітність зростає пропорційно росту самого інтернету. Але при всій багатоманітності інформаційних інтернет-ресурсів їх визначальною характеристикою є контент (зміст) і комунікативна складова.

З огляду на це сучасні інтернет-видання можна поділити за територіальною ознакою (або виходячи з того, наскільки широку (в регіональному розумінні) аудиторію передбачає охопити видання, наскільки локальними або загальними будуть теми, які воно розглядає) на **центральні** («Корреспондент.net» – українська мережа новин (<http://korrespondent.net/>), Сайт ІАП телеканалу «Інтер» «Подробности» (<http://www.podrobnosti.ua/>)) й **регіональні** (Сумський інформаційний портал «Данкор онлайн» (<http://www.dancor.sumy.ua/>), «Регион-Онлайн» (<http://www.regionline.dp.ua/>), Дослідницький інформаційно-аналітичний проект «Крымская Линия» (<http://crimealine.tik.com.ua/>)).

За приналежністю серед інтернет-видань можна виокремити **державні**, які представляють інтернет-ресурси органів державної влади (веб-сторінка газети «Урядовий кур'єр» на сайті КМУ (<http://www.kmu.gov.ua/mainuk.html>), веб-сторінка вісника «Думское обозрение» на Офіційному сайті Державної Думи РФ (http://www.duma.gov.ru/index.jsp?t=press_obozrenie/index.html)), і **недержавні** («Українська правда» (www.PRAVDA.com.ua)).

За місцем продукування інформаційного продукту, з яким значною мірою пов'язана інформаційна політика, що проводиться інтернет-виданням, та специфікою висвітлення різних тем серед інтернет-ресурсів можна виокремити **вітчизняні і зарубіжні** (Інформаційне агентство «Washington ProFile» (<http://www.washprofile.org/>), «СМІ.ru» (<http://ukr.smi.ru/>)).

Широта спектра тем, які розглядаються виданнями, обумовлює їхній поділ на **загальнотематичні** (Суспільно-політичний тижневик «Українське слово» (<http://www.ukrslovo.kiev.ua/>)) і **вузькогалузеві** («Маркетинг» (<http://www.4p.ru/>), електронна газета «Пищепром Украины» (<http://www.business.dp.ua/rusprod/product.htm>), інтернет-газета «Економіка» (<http://www.economica.com.ua/>)).

Належність низки інтернет-видань до політичних партій і суспільно-політичних або релігійних організацій помітно впливає на зміст продукovanого ними інформаційного продукту, отже за цією ознакою можливий поділ на видання **політичних партій і суспільно-політичних організацій** (газета «Ліберальна Україна» (<http://www.liberalua.com/>), газета «Сила Народу» (<http://silanaroda.com/>) і **незалежні** («Нейтралитет.info» (<http://neytralitet.info/>)), а також **релігійних організацій** («Православные новости за неделю» (<http://www.sedmica.orthodoxy.ru/>), (Християнський інтернет-журнал «Библия учит» (<http://yess.kiev.ua/>)) і **світські**.

Але незалежно від типу інтернет-видань, усім їм властиві такі характерні риси, які й дають змогу об'єднати ці видання в окрему групу, а також визначають потенціал цих видань у контексті інформаційно-аналітичної діяльності.

По-перше, використовувані інтернет-виданнями форми подачі інформації та її структура орієнтовані на якнайшвидше її сприйняття читачем-користувачем. Серед найчастіше використовуваних інтернет-виданнями прийомів побудови інформації можна назвати *перевернену піраміду*, коли перший параграф містить висновок усієї публікації, а факти розташовуються в порядку зменшення важливості; *головний параграф*, що передуює публікації і дає стислу відповідь на ключові питання хто? що? коли? де? чому? і як?; *блог* – коротка інформація,

яка розташовується в хронологічному порядку, наприклад, у вигляді «останніх новин»; *поділ на частини з підзаголовками; винесення коротких цитат; розміщення гіперпосилань*, що забезпечують доступ до архівів та інших електронних ресурсів. Таким чином, відвідувач сайту має справу не з лінійним текстом, а з розширеним обсягом інформації.

Така подача інформації створює умови для миттєвого «занурення» в інформаційний потік, а отже сприяє прискоренню пошуку потрібної інформації. При цьому багатьма сайтами сьогодні за допомогою спеціальних лінків надається можливість після прочитання статті ознайомитися з іншими матеріалами за обраною тематикою, що полегшує і прискорює пошук потрібної інформації: відкриваючи статтю, знизу знаходимо перелік інших статей на ту ж тему.

Крім того, пошукові можливості інтернет-видань розширюються завдяки системам пошуку, які розміщуються безпосередньо на веб-сторінці і дають змогу здійснити пошук потрібної інформації за ключовими словами, назвою матеріалу або автором, та наявності на багатьох сайтах архіву матеріалів. У підсумку скорочення часу на пошук одиниці потрібної інформації дає змогу знайти її більше і різної, поглянути на проблему з різних позицій і зробити більш ґрунтовні й об'єктивні висновки.

У цьому контексті слід наголосити, що інтерактивний характер інтернет-видань, наявність численних форм зворотного зв'язку (гостьових книг, форумів, конференцій, інтерактиву) дає змогу вивчати не лише інформацію про подію, явище, процес тощо, але й суспільний резонанс на цю інформацію, який обов'язково має враховуватися при підготовці аналітичних матеріалів. Підвищенню якості продукowanego на основі первинної інформації аналітичного продукту сприяє також вивільнення часу на її аналітичну обробку, що стає можливим завдяки електронному формату такої інформації: в електронному вигляді інформація швидко й легко копіюється і обробляється.

Ще однією перевагою інформації інтернет-видань є її постійне оновлення. Інтернет дає можливість негайної публікації матеріалів, завдяки чому мережеві видання є оперативнішими за друковані і телебачення, адже оперативність друкованого видання обмежена терміном виходу номера, а оперативність телебачення – часом виходу в ефір новин; оперативність інтернет-видання взагалі нічим не обмежена. Саме це і стало причиною появи «стрічки новин». Ця властивість інтернет-ви-

дань дає змогу використовувати при підготовці вторинного інформаційного продукту останню інформацію і таким чином сприяє підвищенню його якості і, як наслідок, прийняттю у підсумку найоптимальніших рішень.

Водночас, на жаль, крім зазначених переваг, інтернет-видання мають і певні недоліки. По-перше, інформація не всіх сайтів доступна широкому загалу користувачів інтернету. Ряд сайтів вимагає реєстрації і надає інформаційні послуги за плату. По-друге, легкість публікації при можливості збереження анонімності приводить іноді до зловживань: дезінформації, недостовірної інформації, плагіату, екстремізму, прихованої реклами. Отже, для перевірки достовірності отриманої інформації бажано проводити певну її експертизу: порівнювати з інформацією інших сайтів, у тому числі сайтів органів державної влади, в ряді випадків – зі спеціальними науковими публікаціями, а також звертати увагу на статус, «авторитетність» даного видання. По-третє, велика кількість «інформаційного шуму», відкидання якого забирає досить багато часу, гальмує процес підготовки необхідного інформаційного продукту. Хоча стосовно останнього спостерігаються позитивні зрушення, пов'язані з удосконаленням пошукових систем.

Підвищення ефективності використання інформації залежить не лише від удосконалення і прискорення аналітичної обробки вже готової, «оприлюдненої» інформації і прийняття на її основі відповідних рішень, але й від синтезування на основі аналізу широкого спектра інформаційних джерел, створення, «оприлюднення» нової інформації. Ефективне використання інформації передбачає її як практичне, так і теоретичне застосування. Безпосередньою чи опосередкованою, залежно від кожного конкретного випадку, метою нової продукowanego інформації є впливи на маси і суспільно-політичні й економічні процеси. Фактично, створювана інформація забезпечує певну каталітичну взаємодію між окремими суспільними елементами і стає свого роду каталізатором, який змінює швидкість процесів, що відбуваються між ними, залишаючись при цьому незмінним за всіма своїми якостями. Іншими словами, суб'єкт – суспільна група, яка піддається впливу, – вступаючи у взаємодію з каталізатором, тобто отримуючи і сприймаючи відповідну інформацію, реалізує її у вигляді зміни ставлення до об'єкта інформації.

У цьому контексті інтернет-видання представляють особливий інтерес і володіють надзвичайно великими, поки що не до кінця вивченими можли-

востями. Зокрема, в мережевих виданнях поки що не поширене звичайне для друкованих ЗМІ нівелювання авторської індивідуальності через ретельне редагування. «Неформальна» форма написання матеріалів, практикована в ряді інтернет-видань, активне використання елементів сатири й гумору, супровід тексту значною кількістю фотоматеріалів, анімацією тощо сприяють формуванню у відвідувача сайту певного емоційного настрою і відповідного сприйняття пропонованої йому інформації.

Причому, аналіз розміщуваних на сайтах матеріалів дає підстави стверджувати про їх, більшу або меншу, аудиторну спрямованість. Орієнтація окремих інтернет-видань на певну групу відвідувачів не випадкова, адже оптимальна взаємодія може відбуватися лише за умови відповідності інформації та суб'єкта, на який вона спрямована. Причому саме цей рівень відповідності у підсумку визначає обсяг і зміст сприйнятої суб'єктом інформації, а також його готовність до наступної її реалізації, тобто до зміни власних поглядів, позицій, поведінки тощо.

Таким чином одним зі шляхів підвищення ефективності використання інформації є інтенсивне залучення матеріалів інтернет-видань у сферу

інформаційно-аналітичної діяльності, що дасть змогу:

- прискорити процес пошуку, відбору і обробки первинної інформації;
- забезпечити оперативну і якісну (об'єктивну і ґрунтовну) підготовку вторинного інформаційного продукту;
- створити умови для продукування нової соціально орієнтованої інформації;
- забезпечити необхідне інформаційне підґрунтя для прийняття найоптимальніших управлінських рішень та їх наступної реалізації.

Література

1. Друковані та інтернет-видання. – <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=7>.
2. Засурский Я. Н. Информационное общество и средства массовой информации // Информационное общество. – 1999. – № 1.
3. Калмыков А., Коханова Л. «Интернет-журналистика». – М., 2005.
4. Омелин М. Типология сайтов. – <http://rezident.narod.ru/typolog.htm>.
5. Сляднев С. Типология сайтов. – www.cyberinfo.ru.
6. Янковский С. Концепции общей теории информации. – <http://www.n-t.org/tp/ng/oti02.htm>.

ОГОЛОШЕННЯ

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського оголошує

конкурсний прийом до аспірантури за спеціальностями:

07.00.08 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство

07.00.10 – Документознавство, архівознавство

05.13.06 – Автоматизовані системи управління та прогресивні інформаційні технології

Прийом до аспірантури здійснюється за державним замовленням та на умовах контракту.

Вступники до аспірантури подають особисто такі документи:

- 1) заяву;
 - 2) особовий листок з обліку кадрів;
 - 3) список опублікованих наукових праць. Ті, хто не мають опублікованих наукових праць, подають наукові доповіді (реферати) з обраної ними наукової спеціальності;
 - 4) медичну довідку про стан здоров'я за формою № 286-у;
 - 5) копію диплома про закінчення вищого навчального закладу із зазначенням одержаної кваліфікації спеціаліста або магістра;
 - 6) посвідчення про складання кандидатських іспитів (якщо іспити були складені).
- Документи подавати до 10 вересня за адресою:
03039, м. Київ, проспект 40-річчя Жовтня, 3.
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, аспірантура (кімн. 330).
Тел.: 524-81-44, 524-93-47.